

Wartości minimum egzystencji w województwach i klasach miejscowości w 2023 r.

Wprowadzenie

Minimum egzystencji to model wyznaczający niski, „alarmowy” poziom zaspokajania potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka i jego rodziny. W tej kategorii uwzględniono wydatki na towary i usługi umożliwiające tzw. „przeżycie”. Takie grupy potrzeb jak rekreacja, transport i łączność oraz uczestnictwo w kulturze nie zostały uwzględnione¹. Wartość minimum egzystencji wyznacza *dolny obszar ubóstwa*. W badaniach nad ubóstwem GUS korzysta z wartości minimum egzystencji dla określenia zakresu tzw. *skrajnego ubóstwa* (por. GUS 2023, 15–43).

W niniejszej pracy przedstawiono przestrzenne zróżnicowanie minimum egzystencji dla warunków cenowych panujących w 2023 r. W opracowaniu szacunków bazowano na notowaniach cen wybranych dóbr i usług udostępnionych przez GUS².

Od 2022 r. zmianie uległ sposób obliczania kosztów energii elektrycznej. Dane GUS podają jeden wskaźnik (obejmujący średni poziom cen dla energii elektrycznej), który ma tę samą wartość dla województw. Aby uzyskać wartość modelowego poboru energii elektrycznej, sięgnięto do poszczególnych stawek oferowanych przez głównych operatorów z poszczególnych regionów (taryfa G 11).

Warto przypomnieć, że przedstawione wyniki nie uwzględniają specyfiki regionów: ilustrują one cenową dostępność dóbr i usług ujętych w modelu. W analizie posługujemy się wartościami w złotych, w ujęciu miesięcznym (dla gospodarstwa domowego bądź na osobę w gospodarstwie). Obraz zróżnicowania przestrzennego – w województwach oraz w klasach miast – przedstawiono na przykładzie gospodarstwa domowego rodziców z dwójką dzieci. Wartości dla wszystkich badanych typów gospodarstw zamieszczono w Aneksie. Dla zobrazowania badanych różnic posłużono się odchyleniem od wartości średniej dla kraju. Różnice te przedstawiono w punktach procentowych (p.p.).

¹ Por. Deniszczyk, Kurowski, Styrz 2007, Kurowski 2022.

² Chodzi o ceny w ujęciu średniorocznym. Część z nich jest jednolita w całym kraju (dotyczy to np. leków refundowanych). W sytuacji braku danych dla jednego lub kilku województw, przyjmowano wartość ogólnopolską. Gdy brakowało danych w GUS, wartość określano na podstawie rozpoznania rynku i oceny eksperckiej.

1. Zróżnicowanie minimum egzystencji w przekroju województw

Najniższą wartość minimum egzystencji w 2023 r. odnotowano w województwie podkarpackim (-5,3 p.p. w relacji do średniej w kraju), a najwyższą – w województwie lubuskim (+4,5 p.p. w relacji do średniej w kraju). W ujęciu bezwzględnym wartość minimum egzystencji na osobę w rodzinie z dwójką dzieci sięgała między 744,59 zł (woj. podkarpackie) a 821,49 zł (woj. dolnośląskie). Przy utrzymującej się nadal wysokiej inflacji w 2023 r. (wskaźnik CPI dla Polski 11,4%), wartości minimum egzystencji wzrosły średnio o 15,9 p.p., w tym najmniej w woj. małopolskim (14,0 p.p.), a najwięcej w woj. lubuskim (17,4 p.p.).

Tabela 1. Zróżnicowanie wartości minimum egzystencji w 2023 r. na tle wartości z 2022 r. (na osobę w gospodarstwie, w zł oraz w p.p.)

Województwo	ME 2023	Odchylenie od wartości w kraju 2023	ME 2022	Wzrost ME w relacji do 2022 r.	
	w zł	w p.p. (Polska = 0)	w zł	w zł	w p.p. (2022 r. = 0)
Dolnośląskie	820,25	4,4	713,33	106,92	15,0
Kujawsko-Pomorskie	772,18	-1,7	666,80	105,38	15,8
Lubelskie	749,26	-4,7	647,94	101,33	15,6
Lubuskie	821,49	4,5	699,71	121,77	17,4
Łódzkie	776,97	-1,1	672,69	104,28	15,5
Małopolskie	780,60	-0,7	684,87	95,73	14,0
Mazowieckie	788,15	0,3	672,01	116,14	17,3
Opolskie	806,08	2,6	691,44	114,64	16,6
Podkarpackie	744,59	-5,3	640,16	104,43	16,3
Podlaskie	750,98	-4,4	651,53	99,44	15,3
Pomorskie	809,51	3,0	700,10	109,41	15,6
Śląskie	797,30	1,4	691,88	105,42	15,2
Świętokrzyskie	760,18	-3,3	655,32	104,86	16,0
Warmińsko-Mazurskie	789,59	0,5	674,41	115,18	17,1
Wielkopolskie	785,38	-0,1	675,33	110,04	16,3
Zachodniopomorskie	802,21	2,1	686,04	116,17	16,9
Polska	785,92	0,0	678,34	107,58	15,9

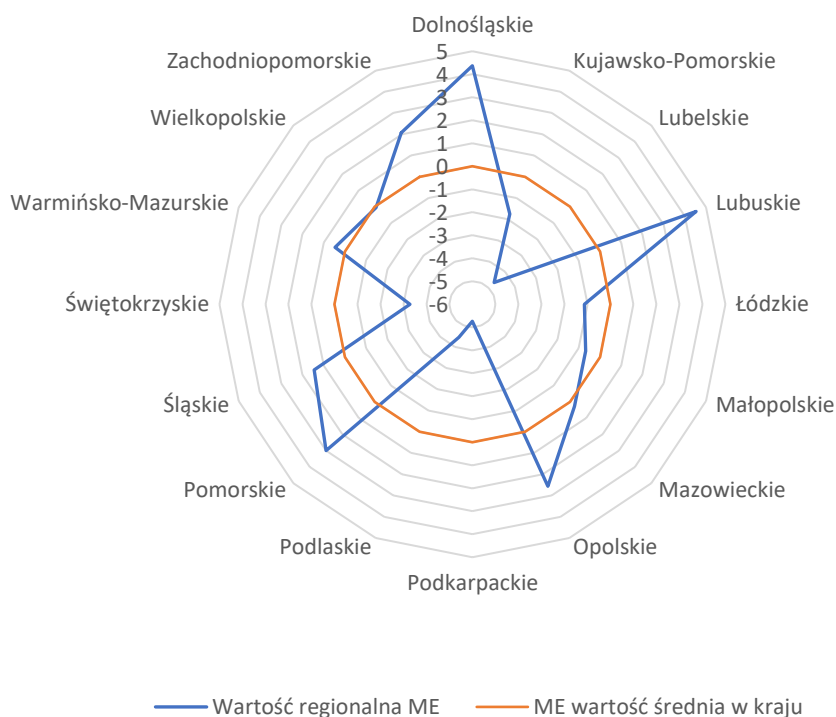
Źródło: opracowanie IPISS na podstawie danych GUS. Uwaga: dane ME dotyczą 4-osobowego gospodarstwa domowego, przy niezmiennym ilościowo koszyku minimum egzystencji, a zmiany jego wartości wynikają z różnej dynamiki poziomu cen.

W poprzednich latach rozpiętości między skrajnymi wartościami w województwach oscylowały wokół 11 p.p., a w latach 2021-2022 było to 10,8 p.p. W 2023 r. dla gospodarstwa 4-osobowego skala tych różnic spadła do poziomu 9,8 p.p., jednak w gospodarstwach 1-osobowych rozpiętości te były wyższe (15,2 p.p. dla osoby w wieku pracowniczym oraz 16,0 p.p. w wieku emeryckim).

Zróżnicowanie minimum egzystencji w przekroju grup potrzeb przedstawiono w tabeli 2. Głównymi grupami potrzeb w strukturze minimum egzystencji są artykuły żywnościowe oraz utrzymanie mieszkania i nośniki energii. W 2023 r. stanowiły one odpowiednio 48,5% oraz

34,0% wartości całego koszyka³. Różnice w oszacowaniach dwóch głównych grup potrzeb mają największy wpływ na ostateczny wynik.

Wykres 1. Odchylenie wartości minimum egzystencji w województwach od wartości dla kraju w 2023 r. (w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie IPiSS na podstawie danych GUS. Uwaga: dane ME dotyczą niezmiennego ilościowo koszyka minimum egzystencji, a zmiany jego wartości wynikają z różnej dynamiki poziomu cen.

W 2023 r. najwyższe wydatki na żywność w minimum egzystencji odnotowano w województwie lubuskim (+4,0 p.p.). Najniższy koszt nabycia żywności odnotowano w województwie świętokrzyskim (-5,8 p.p.). Skala zróżnicowań w skrajnych województwach wyniosła 9,8 p.p. (wobec 7,6 p.p. w 2022 r.).

W strukturze wydatków mieszkaniowych w minimum egzystencji głównymi kosztami w 2023 r. były:

- a) opłaty za wodę i inne usługi komunalne (stanowiąc średnio 32,6%),
- b) opłaty za ciepłą wodę (31,3%),
- c) czynsz komunalny (13,2%)
- d) centralne ogrzewanie (15,3%)⁴.

³ Podajemy tu wartość na poziomie całego kraju, w województwach udział ten ulega zmianom.

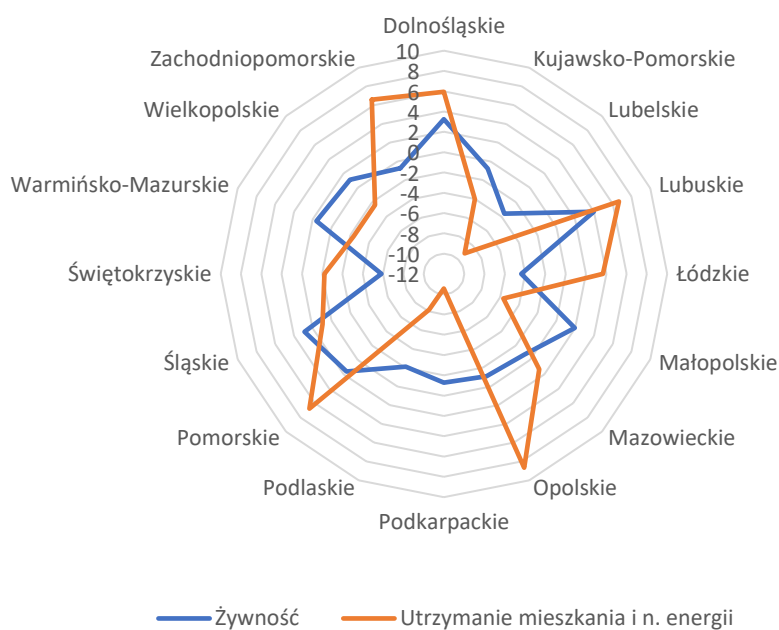
⁴ Podane udziały odnoszą się do minimum egzystencji dla 4-osobowego gospodarstwa domowego w Polsce. Struktura tych wydatków w województwach czy klasach miejscowości jest zróżnicowana.

Tabela 2. Zróżnicowanie minimum egzystencji według głównych grup wydatków w 2023 r.
(odchylenie od średniej dla kraju, w p.p., Polska = 0)

Województwo	ME ogółem	Żywność	Utrzymanie mieszkania i n. energii	Odzież i obuwie	Higiena osobista	Edukacja	Ochrona zdrowia
Dolnośląskie	4,4	3,2	5,9	3,0	4,5	3,4	8,4
Kujawsko-Pomorskie	-1,7	-0,8	-4,0	-0,7	-0,4	0,1	3,5
Lubelskie	-4,7	-3,6	-9,1	4,2	3,5	3,0	-6,1
Lubuskie	4,5	4,0	6,7	7,6	-6,2	1,1	4,9
Łódzkie	-1,1	-4,4	3,7	-1,5	-0,8	-2,9	0,2
Małopolskie	-0,7	1,9	-5,7	2,1	2,2	1,7	2,5
Mazowieckie	0,3	-0,8	1,3	3,2	-0,6	-0,4	5,3
Opolskie	2,6	-1,1	8,7	1,1	0,8	0,9	6,7
Podkarpackie	-5,3	-1,3	-10,6	-7,4	-2,1	-6,5	-6,1
Podlaskie	-4,4	-2,1	-8,2	-6,0	-3,7	-0,3	-3,7
Pomorskie	3,0	1,6	6,8	-0,5	-4,1	-0,3	1,1
Śląskie	1,4	2,9	1,0	-7,0	-1,5	-4,4	2,3
Świętokrzyskie	-3,3	-5,8	-0,2	6,9	-4,2	-5,9	-1,9
Warmińsko-Mazurskie	0,5	1,6	-2,4	3,3	-1,0	3,1	3,0
Wielkopolskie	-0,1	1,1	-2,4	-1,3	-0,8	4,6	6,6
Zachodniopomorskie	2,1	-0,7	6,6	-2,3	0,3	0,0	10,1

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Wykres 2. Zróżnicowanie dwóch głównych grup potrzeb w minimum egzystencji w 2023 r.
(odchylenia od średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Tabela 3. Zróżnicowanie głównych kosztów mieszkaniowych w minimum egzystencji w 2023 r.
(odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

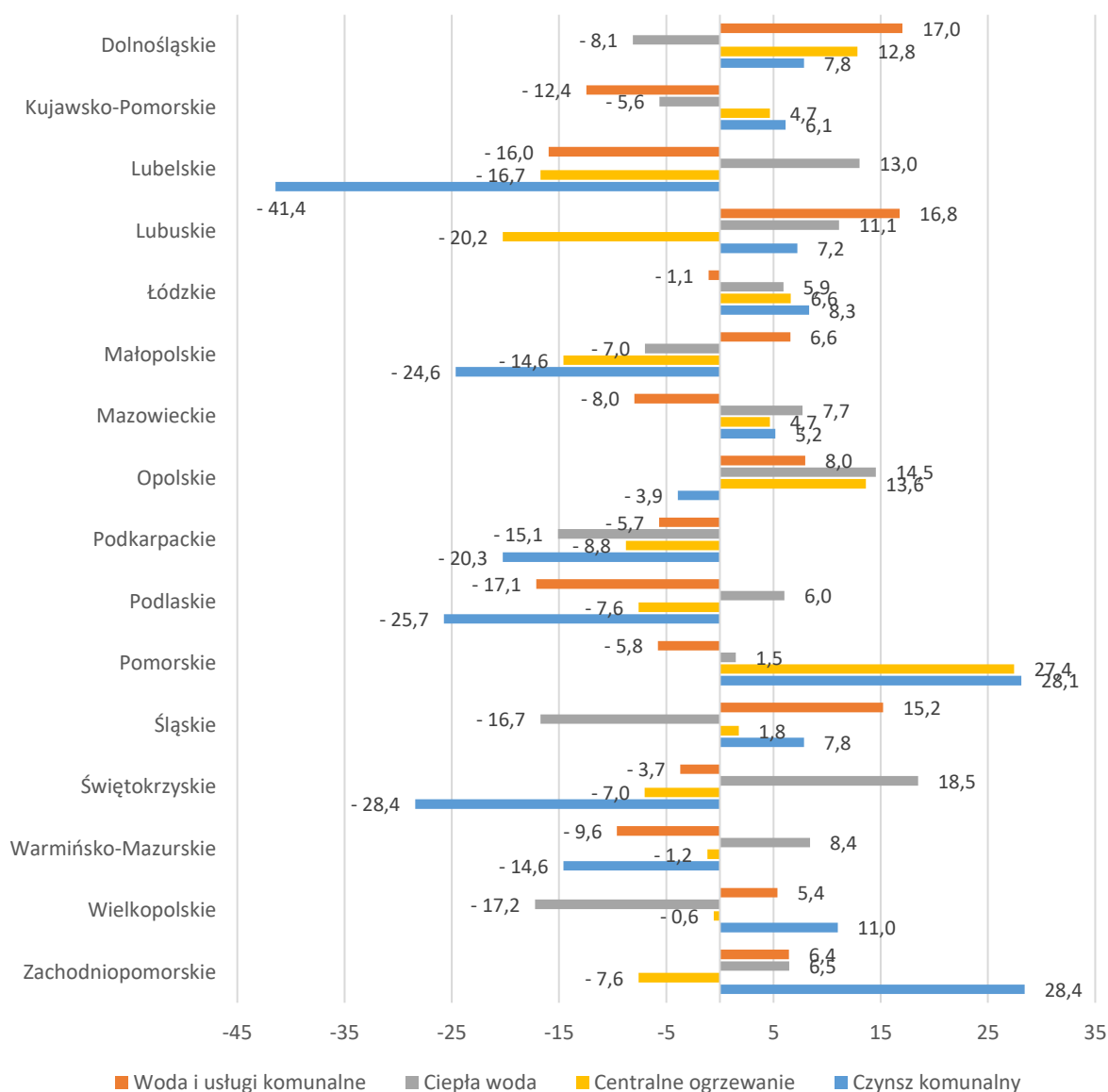
Województwo	Utrzymanie mieszkania i nośniki energii	W tym:			
		Woda i usługi komunalne	Ciepła woda	Czynsz	Centralne ogrzewanie
Dolnośląskie	5,9	17,0	-8,1	7,8	12,8
Kujawsko-Pomorskie	-4,0	-12,4	-5,6	6,1	4,7
Lubelskie	-9,1	-16,0	13,0	-41,4	-16,7
Lubuskie	6,7	16,8	11,1	7,2	-20,2
Łódzkie	3,7	-1,1	5,9	8,3	6,6
Małopolskie	-5,7	6,6	-7,0	-24,6	-14,6
Mazowieckie	1,3	-8,0	7,7	5,2	4,7
Opolskie	8,7	8,0	14,5	-3,9	13,6
Podkarpackie	-10,6	-5,7	-15,1	-20,3	-8,8
Podlaskie	-8,2	-17,1	6,0	-25,7	-7,6
Pomorskie	6,8	-5,8	1,5	28,1	27,4
Śląskie	1,0	15,2	-16,7	7,8	1,8
Świętokrzyskie	-0,2	-3,7	18,5	-28,4	-7,0
Warmińsko-Mazurskie	-2,4	-9,6	8,4	-14,6	-1,2
Wielkopolskie	-2,4	5,4	-17,2	11,0	-0,6
Zachodniopomorskie	6,6	6,4	6,5	28,4	-7,6

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Koszt dostarczenia zimnej wody (i innych usług komunalnych) był najwyższy w województwie dolnośląskim (+17,0 p.p.) i lubuskim (+16,8 p.p.), natomiast najniższy w województwie podlaskim (-17,1 p.p.) oraz lubelskim (-16,0 p.p.). Najwyższy poziom opłat za podgrzanie wody użytkowej oszacowano w województwie świętokrzyskim (+18,5 p.p.), natomiast najniższy odnotowano w województwie wielkopolskim (-17,2 p.p.).

Opłaty za centralne ogrzewanie w 2023 r. były na najwyższym poziomie w województwie pomorskim (+27,4 p.p.), zaś najniższe – w województwie lubelskim (-20,2 p.p.). Najwyższym stopniem zróżnicowania – niespełna 70 punktów procentowych – cechowały się opłaty za czynsz komunalny. Najwyższe czynsze zarejestrowano dla woj. zachodniopomorskiego oraz pomorskiego (+28,4 oraz 28,1 p.p.), najniższe natomiast – dla woj. lubelskiego (-41,4 p.p.).

Wykres 3. Zróżnicowanie głównych składników kosztów utrzymania mieszkania w minimum egzystencji w 2023 r. (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Inne, mniej znaczące w minimum egzystencji grupy wydatków cechowały się relatywnie dużym zróżnicowaniem. Potrzeby związane z odzieżą i obuwiem oszacowano na najwyższym poziomie w woj. lubuskim (+7,6 p.p.) oraz świętokrzyskim (+6,9 p.p.). Najniższą wartość koszykowych wydatków na ten cel odnotowano w woj. podkarpackim (-7,4 p.p.) oraz śląskim (-7,0 p.p.). W zakresie higieny osobistej najwyższą wartość koszyka odnotowano w woj. dolnośląskim (+4,5 p.p.), natomiast najniższą - w woj. lubuskim (-6,2 p.p.).

Najwyższe wydatki na edukację w minimum egzystencji oszacowano dla woj. wielkopolskiego (+4,6 p.p.), a najniższe - dla woj. podkarpackiego (-6,5 p.p.) oraz świętokrzyskiego (-5,9 p.p.). Koszykowe wydatki na ochronę zdrowia były najwyższe w woj. zachodniopomorskim (+10,1 p.p.), a najniższe w woj. podkarpackim oraz lubelskim (-6,1 p.p.).

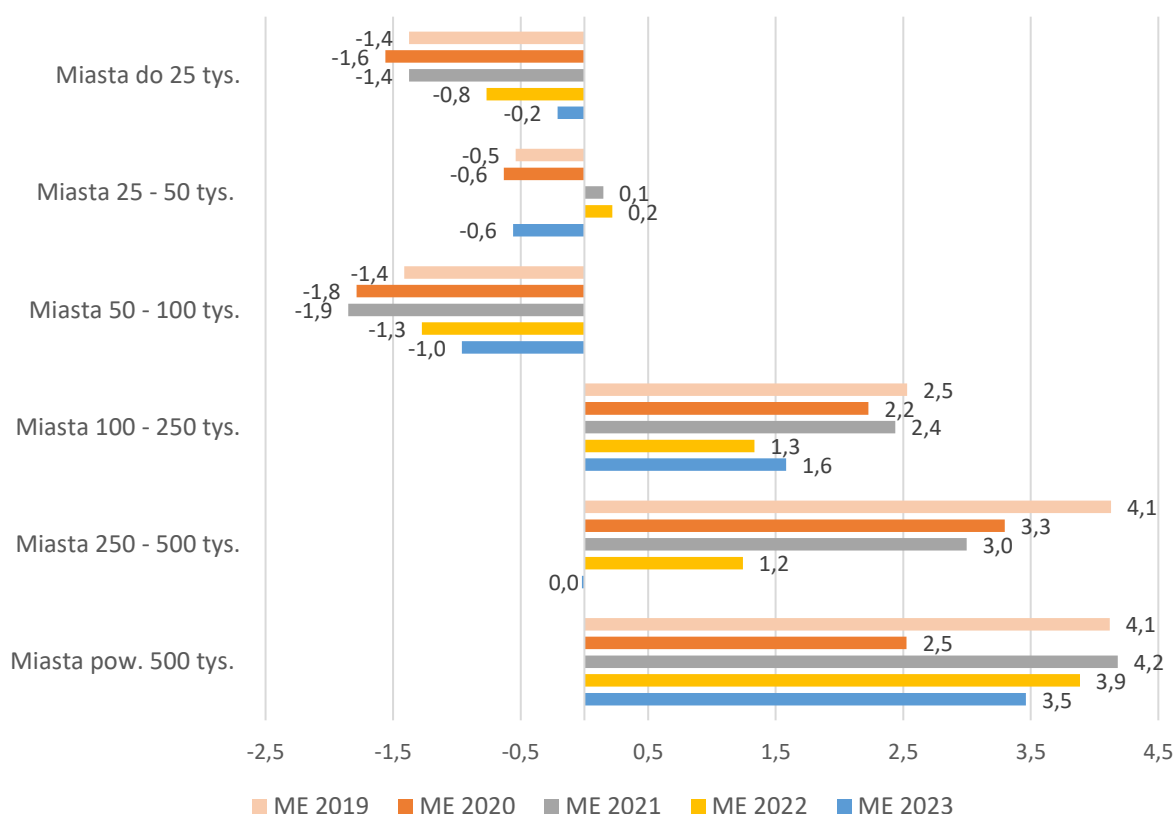
2. Zróżnicowanie minimum egzystencji w klasach miast

Charakter zróżnicowań wartości minimum egzystencji w klasach miast jest zgodny ze skalą wielkości miast: koszty utrzymania są niższe w miastach o mniejszej liczbie mieszkańców, a wyższe w dużych aglomeracjach. Jednak w porównaniu z badaniami z ostatnich czterech lat, stopień tych różnic maleje (por. wykres 4).

W 2023 r. wartości minimum egzystencji były najniższe w miastach od 50 do 100 tys. mieszkańców (-1,0 p.p., wobec -1,3 p.p. w 2022 r.). W miastach mniejszych są one wręcz śladowe (por. wykres 4 i tabela 4).

W aglomeracjach skupiających powyżej pół miliona mieszkańców, wartość minimum egzystencji dla rodziców z dwójką dzieci była wyższa o 3,5 p.p. w stosunku do wartości średniej w kraju (wobec 3,9 p.p. w 2022 r.). W miastach od 250 do 500 tys. mieszkańców, wartość minimum egzystencji była na poziomie wartości średniej dla Polski.

Wykres 4. Zróżnicowanie minimum egzystencji w klasach miast w latach 2019–2023 (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Koszt nabycia żywności w zakresie minimum egzystencji był najniższy w miastach do 25 tys. mieszkańców (-1,7 p.p.), natomiast najwyższe koszykowe wydatki żywnościowe odnotowano w największych miastach (+4,6 p.p.). Różnice w przekroju klas miast w zakupach żywnościowych w 2023 r. nie były duże, choć nieco wzrosły było to 6,4 p.p. (wobec 5,8 p.p. w 2022 r.).

Tabela 4. Zróżnicowanie minimum egzystencji w 2023 r. w klasach miast i grup wydatków (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Miasta o liczbie mieszkańców	ME ogółem	Żywność	Utrzymanie mieszkania i n. energii	Odzież i obuwie	Higiena	Edukacja	Zdrowie
Do 25 tys.	-0,2	-1,7	2,6	-1,2	-2,0	-0,7	0,9
25–50 tys.	-0,6	0,2	-1,8	-0,1	-1,3	-2,5	2,0
50–100 tys.	-1,0	-1,4	-1,1	-0,8	0,9	1,1	3,5
100–250 tys.	1,6	1,5	1,9	0,1	-1,8	1,5	4,7
250–500 tys.	0,0	4,1	-7,9	2,4	-0,5	2,8	10,6
Pow. 500 tys.	3,5	4,6	0,7	4,6	8,5	6,6	5,6

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

Najwyższe opłaty za mieszkanie – w standardzie minimum egzystencji jest to zasób komunalny – odnotowano w miastach najmniejszych (+2,6 p.p.) oraz w miastach o liczbie mieszkańców między 100 a 250 tys. (+1,9 p.p.). Natomiast najniższe koszty utrzymania mieszkania (-7,9 p.p.) wystąpiły w dużych miastach (od 250 do 500 tys. mieszkańców). Ten nietypowy obraz jest skutkiem zróżnicowanych opłat głównych składowych (składają się na nie: opłaty za wodę i inne usługi komunalne, za podgrzanie wody, czynsz za mieszkanie komunalne oraz centralne ogrzewanie). O ile poziom czynszu komunalnego w dużej mierze koreluje z wielkością miasta, to poziom opłat za ciepłą wodę, czy centralne ogrzewanie jest odwrotnie proporcjonalny (por. tabela 5).

Tabela 5. Zróżnicowanie kosztów mieszkaniowych w minimum egzystencji w przekroju klas miast w 2023 r. (odchylenie od wartości średniej dla Polski, w p.p., Polska = 0)

Miasta o liczbie mieszkańców	Utrzymanie mieszkania i nośniki energii	W tym:			
		Woda i usługi komunalne	Ciepła woda	Czynsz	Centralne ogrzewanie
Do 25 tys.	2,6	0,6	12,4	-19,5	7,0
25–50 tys.	-1,8	0,6	-2,0	-6,3	-3,3
50–100 tys.	-1,1	-2,7	-1,7	-2,8	4,9
100–250 tys.	1,9	4,7	-7,6	21,5	-1,0
250–500 tys.	-7,9	-6,2	-19,9	41,6	-33,9
Pow. 500 tys.	0,7	-2,8	-18,6	61,5	-4,5

Źródło: opracowanie własne. Uwagi jak w tabeli 1.

W pozostałych grupach potrzeb (por. tabela 4) wartości minimum egzystencji były na ogół najniższe w miastach do 25 tys. mieszkańców, a najwyższe w najbardziej zaludnionych aglomeracjach. Koszykowe wydatki na odzież i obuwie były najwyższe o 4,6 p.p. w miastach pow. pół miliona mieszkańców, zaś w miastach najmniejszych (do 25 tys. mieszkańców) najniższe (-1,2 p.p.). Wydatki na higienę osobistą były najwyższe w największych miastach (+8,5 p.p.), a najniższe (-2,0 p.p.) w miastach do 25 tys. mieszkańców.

Wydatki na edukację w największych aglomeracjach były o 6,6 p.p. wyższe od średnich w kraju, najniższe natomiast wystąpiły w miastach od 25 do 50 tys. mieszkańców (-2,5 p.p.). Wydatki na ochronę zdrowia w małych miastach (do 25 tys. mieszkańców) były niższe od średniej zaledwie o 0,7 p.p., lecz w miastach o liczbie mieszkańców od 250 do 500 tys. osób były one wyższe od wartości średniej o 10,6 p.p.

Literatura:

Deniszczuk, L., Kurowski, P., Styrc, M., 2007. *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*. Warszawa: IPiSS.

Golinowska, S., 2018. *O polskiej biedzie w latach 1990-2015, Definicje, miary, wyniki*. Warszawa: WN Scholar.

GUS, 2023. *Ubóstwo w Polsce w latach 2021 i 2022. Analizy statystyczne*. Warszawa: GUS.

GUS, 2022. *Sytuacja gospodarstw domowych w 2021 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych. Informacje sygnałne*, 31.05.2022.

GUS, 2021. *Ubóstwo w Polsce w latach 2019 i 2020. Analizy statystyczne*. Warszawa: GUS.

Kurowski, P. 2023. Wartości minimum egzystencji i minimum socjalnego w 2022 r. w układzie przestrzennym. *Polityka Społeczna*, nr 7, s. 29-36.

Kurowski, P., 2022. Rola minimum socjalnego i minimum egzystencji w Polsce w ujęciu historycznym. *Polityka Społeczna*, nr 23T, s. 37-44.

Kurowski, P., 2019. Rola progów minimalnej konsumpcji w polityce społecznej w Polsce. *Polityka Społeczna*, nr 4, s. 43-48.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Aneks. Minimum egzystencji: dane regionalne (średniorocznie w 2023 r.)

Tabela A. Wartość minimum egzystencji w 2023 r. w przekroju wojewódzkim (w zł)

Gospodarstwa	Pracownicze						Emeryckie	
	1- osobowe	2- osobowe	3- osobowe	3- osobowe	4- osobowe	5- osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Województwo	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Dolnośląskie	946,73	1 621,64	2 342,72	2 554,64	3 280,98	4 217,04	898,93	1 526,05
Kujawsko-Pomorskie	896,21	1 523,36	2 202,77	2 403,88	3 088,70	3 972,37	849,37	1 429,67
Lubelskie	828,49	1 455,22	2 124,80	2 320,67	2 997,04	3 866,24	782,07	1 362,40
Lubuskie	920,67	1 607,52	2 336,94	2 548,73	3 285,94	4 231,11	873,01	1 512,21
Łódzkie	901,75	1 532,73	2 217,43	2 415,72	3 107,88	3 994,47	856,75	1 442,72
Małopolskie	870,32	1 528,63	2 220,78	2 425,20	3 122,39	4 022,16	822,22	1 432,44
Mazowieckie	908,84	1 549,43	2 247,45	2 449,01	3 152,60	4 055,50	861,79	1 455,33
Opolskie	924,09	1 586,08	2 298,88	2 506,27	3 224,33	4 147,73	878,77	1 495,43
Podkarpackie	843,84	1 462,33	2 117,76	2 318,48	2 978,38	3 837,38	796,46	1 367,56
Podlaskie	846,35	1 467,09	2 132,78	2 332,12	3 003,90	3 872,63	799,55	1 373,48
Pomorskie	965,31	1 615,16	2 321,05	2 527,14	3 238,04	4 152,97	918,87	1 522,28
Śląskie	918,78	1 579,62	2 276,86	2 486,37	3 189,21	4 099,55	871,60	1 485,26
Świętokrzyskie	852,04	1 484,89	2 161,63	2 358,58	3 040,71	3 917,03	808,01	1 396,82
Warmińsko-Mazurskie	896,29	1 547,89	2 247,68	2 450,95	3 158,35	4 065,87	849,52	1 454,34
Wielkopolskie	905,96	1 550,35	2 240,44	2 445,51	3 141,51	4 039,86	859,44	1 457,32
Zachodniopomorskie	926,99	1 583,03	2 290,30	2 495,77	3 208,83	4 125,23	881,79	1 492,62

Symbole: M – mężczyzna w wieku 25-60 lat, K – kobieta w wieku 25-60 lat, (M + K)/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa męzczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio męzczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych cenowych GUS.

Tabela B. Wartość minimum egzystencji w 2023 r. w klasach miast (w zł)

Gospodarstwa	Pracownicze						Emeryckie	
	1- osobowe	2- osobowe	3- osobowe	3- osobowe	4- osobowe	5- osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Miasta o liczbie mieszkańców	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Do 25 tys.	888,93	1 535,34	2 233,57	2 433,20	3 137,07	4 038,20	842,82	1 443,13
25–50 tys.	892,03	1 538,70	2 226,87	2 431,96	3 126,10	4 022,91	845,81	1 446,26
50–100 tys.	894,45	1 531,07	2 218,76	2 419,52	3 113,51	4 005,33	848,19	1 438,56
100–250 tys.	925,07	1 577,67	2 279,20	2 485,94	3 193,43	4 105,33	877,79	1 483,10
250–500 tys.	906,97	1 556,67	2 239,27	2 454,60	3 143,04	4 044,09	858,93	1 460,60
Pow. 500 tys.	968,10	1 624,58	2 328,68	2 543,27	3 252,53	4 174,13	918,27	1 524,93
Polska	901,04	1 547,38	2 240,68	2 444,55	3 143,69	4 044,24	854,09	1 453,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych cenowych GUS. Symbole jak w tabeli A.